

Nr 172.

Av herr **Flyg m. fl.**, *angående anordnande av s. k. bombsäkra skyddsrum vid vissa industriföretag och offentliga institutioner.*

Under den senaste tiden har det civila luftskyddet trätt alltmera i förgrunden för den allmänna uppmärksamheten. Luftskyddsföreningar har bildats på initiativ av lokalt framstående personer och kommunala nämnder har i enlighet med 1937 års lagtext tillsatts för att förberedande undersöka respektive orters och samhällens behov av skyddsåtgärder.

Det är vissheten om, att det moderna kriget icke är enbart ett krig mellan soldaterna vid fronterna utan måhända i lika stor utsträckning ett krig mot civilbefolkningen bakom gränser och fronter, som utgjort det främsta motivet till dessa strävanden och åtgärder. Allt vad som gjorts i dessa avseenden torde dock kunna betecknas såsom av ringa värde i reell betydelse. Allra helst som strävandena främst synes ha inriktats på att anskaffa luftvärnsmaterial samt att utbilda frivilligt manskap för detta ändamål. Skyddsåtgärder — i detta ords djupaste bemärkelse — för den civila befolkningen synes däremot ha blivit en andrahandsfråga markerad främst genom mer eller mindre rent platoniska framställningar.

Granskar man årets fjärde huvudtitel söker man förgäves efter förslag och anslagsäskanden med hänsyn till civilbefolkningens behov av skydd vid krigsfall. Allt som kräves går till den militärapparatur, som i farans ögonblick ur skyddssynpunkt är av ringa eller ingen betydelse. Man kan följaktligen konstatera att regeringens intresse för civilbefolkningens skydd är ytterst minimalt. Det tar sig form av ett anslagsäskande på femte huvudtiteln, där regeringen inom en helhetssumma av 2,170,500 kronor begär 100,000 kr. såsom »bidrag till kommuner för anordnandet av vissa skyddsrum».

Det förefaller oss självklart, att riksdagen icke kan låta ett dylikt sakernas tillstånd få vara bestående utan en korrigerig. Spörsmålet om skyddsanordningar för civilbefolkningen kan icke sägas vara en kommunal eller en medborgarnas egen privata angelägenhet. När en så stor del av skattebelastningen f. n. går till militära ändamål, under uppgift att det gäller uppbyggandet av en försvarsorganisation, då är det ett allmänt medborgerligt intresse, att dessa medel användas till åtgärder, vilka kan bli av någon nytta i farans stund.

Mål för fientliga luftanfall är dels vad man kallar sårbara punkter, dels offentliga institutioner. Bland de sårbara punkterna räknas bl. a. industriföretag, vilkas förintande är av betydelse, järnvägsknutpunkter o. s. v. De offentliga institutionerna bombas för att skapa demoralisation och panikstämning bland civilbefolkningen. Hit räknas sjukhus, lasarett, sanatorier m. fl. liknande institutioner. Vad har gjorts dags dato för att vid dylika företag och anstalter iord-

ningställa bombsäkra skyddsrum? Ingenting. Vad orsaken till denna försumlighet kan vara skall vi här ej orda om. Men att den måste snabbt korrigeras synes oss vara lika naturligt som det är ett brett allmänt intresse. Någon hänvisning till 1937 års luftskyddslag är här ej tillfyllest.

Vi överskattar ingalunda värdet eller effekten av dylika skyddsrum. Vi vet att under det moderna krigets värsta former kan dylika skyddsföranstaltningar bli av ringa värde. Men detta får ej innebära, att ingenting göres i sådan riktning. Arbetarna vid de industriföretag, som med säkerhet redan äro utprickade såsom sårbara punkter på olika generalstabers kartor över Sverige, har en obestriddig rätt att fordra, att i omedelbar närhet av arbetsplatsen s. k. bombsäkra skyddsrum byggas. Och lika naturligt synes det oss vara att vid varje sjukhus, lasarett och sanatorium samma fråga får en snabb lösning. Att resolut ta itu med dylika angelägenheter synes oss stå mera i anklang med nuets allvarliga läge än att äska medel till luftvärnspjäser, vilka kan levereras först 1940. De kostnader, som här måste komma ifråga, bör beräknas inom fjärde huvudtitelns ram på så sätt att motsvarande minskning till de rent militära föranstaltningarna verkställas. Härigenom behöver ingen ökad skattebelastning för de civila luftskyddsåtgärderna ifrågakomma.

Med hänvisning till ovan anförda motivering föreslår vi riksdagen besluta

att i skrivelse till regeringen hemställa om snabb utredning rörande förutsättningarna och kostnaderna för anordnandet av s. k. bombsäkra skyddsrum vid industriföretag, sjukhus, lasarett, sanatorier samt andra offentliga institutioner, där många människor äro sammanförda och vilka kunna tänkas bli utsatta för bombardemang av fientliga luftflottor i händelse av krig, samt att inkomma med förslag till riksdagen i de avseenden denna utredning ger anvisning.

Nils Flyg.

Arv. Olsson.

Viktor Herou.